DZIENNIK RADIOWY

z dnia 23.IX.1943 r.

Front Południowy

Londyn,22.IX.8-ma armia zajęła Monte Vicino,San Cipriano,Campania i ważny węzeł kol.Potenza.W ten sposób utworzony został jednolity front bryt.-ameryk.od Salerno przez Potenza do Bari.5-ta armia ameryk.posuwa się planowo w kierunku na Neapol.Nad Neapolem unoszą się gęste chmury dymu,Niemcy przygotowują obronę miasta i wysadzają obiekty wojskowe.W Neapolu odczuwa się katastrofalny brak wody i żywności.W północnych Włoszech włos.dyw.alpińskie stawiają zacięty opór Niemcom.Koło Aosty toczą się ciężkie walki.Tysiące Włochów z Rzymu i północnej Italii ucieka na tereny zajęte przez wojska Sprzym.Robotnicy włoscy tworzą uzbrojone formacje do walki partyzanckiej.Lotnictwo Sprzym.atakowało linię kol.Neapol-Rzym i Neapol-Foggia. - Na Sardynii wylądowały wojska ameryk.Na Korsyce franc. wojska regularne ze współdziałaniu z Włochami i partyzantami miejscowymi wypierają Niemców,którzy przygotowują się do ewakuacji.Niemcy stracili ponad tysiąc zabitych i kilkuset jeńców. - Niem.komendant portu Pola został postawiony przed sąd wojenny,za wypuszczenie garnizonu włos.Niemcy odbili Fiume i wtargnęli do Suszaku,w którym trwają walki z wojskami jugosłowiańskimi.Artyleria jugosłowiańska ostrzeliwuje Fiume.Kolej Lublana-Triest została na pewnym odcinku zniszczona.W rejonie Splitu Niemcy otrzymali posiłki,ataki ich jednak zostały odparte. -

Front Zachodni

Londyn,22.IX.Zanotowano słabą działalność bojową.Lotnictwo bombardowało obiekty wojskowe i przemysłowe w północnej Francji i konwój niem.u wybrzeży Holandii.

Front Wschodni

Londyn,22.IX.Wojska sow.zajęły na całym froncie ponad 900 miejsc. Na północny-zachód od Smoleńska zajęty został silny punkt oporu niem.Demidów.Wojska sow.posuwają się w kierunku linii kol.Smoleńsk-Witebsk i znajdują się o 50 km.od tej linii.,i o 30 km.na północny-wschód od Smoleńska.W kierunku na Rosławl wojska sow.poczyniły postępy i zbliżają się na odległość 10 km.od Rosławla, i zajmując szereg miejsc.W kierunku na Homel zajęto miasto Starodub,leżący w połowie drogi między Briańskiem a Homlem.Pod Kijowem wojska sow.na szer.froncie zbliżają się do Dniepru. Zajęto miasta Oster i Perejasław,o 8 km.od Dniepru.Ze wzgórz nad Desną oddziały sow.widzą już kopuły Kijowa.Na południowy-wschód od Kijowa wojska sow.wtargnęły na przedmieścia Połtawy.W rejonie Dniepropietrowska zdobyte zostało miasto Nowomoskowsk,o 20 km.na północny-wschód od Dniepropietrowska.Formacje kozackie przedarły się przez linie niem.i dotarły do samego Dniepru.W kierunku na Zaporoże posunięto o 5-10 km.Nad Morzem Azowskim wojska sow.wtargnęły na przedmieścia Melitopola,zagrażając połączeniom niem.z Kubaniem i Krymem.Na Kubaniu zdobyty został po ciężkich walkach port Anapa i kilka innych miejsc. - Radio moskiewskie donosi,że po stronie sow.robione są już przygotowania do ofensywy zimowej.Sowieci wierzą, że po sukcesach letnich nastąpią dalsze sukcesy zimowe. - Wojska sow. w obecnej fazie ofensywy wtargnęły już na tereny,na których działa aparat administracyjny niem.Aparat ten zostanie unicestwiony.W czasie odwrotu Niemcy nie są w stanie wycofać w całości swego aparatu produkcyjnego. -

Wiadomości polityczne i ogólne

Londyn,22.IX.Min.Eden udzielał w dniu wczorajszym odpowiedzi na zapytania członków Izby Gmin.Oświadczył on,że w niedalekim czasie uda się osobiście do Moskwy,by przygotować spotkanie Roosevelta,Churchilla i Stalina W sprawie Italii oświadczył Eden,że rząd bryt.życzy sobie,aby rząd włos. oparł się na możliwie najszerszej platformie,na wszystkich warstwach,elementach i partiach antyfaszystowskich.Dążeniem Sprzym.jest już podczas administracji wojskowej zastąpienie faszystów przez ludzi cieszących się zaufaniem społeczeństwa.Na Sycylii została rozwiązana Ovra,rodzaj włos. Gestapo,internowano ponad tysiąc faszystów i aresztowano wszystkich sekretarzy partyjnych.W sprawie stosunków bryt.-hiszpańskich Eden wyjaśnił

że ambasador Hoare w spotkaniu z gen.Franco oświadczył mu,że pozostawanie "błękitnej dywizji" na froncie wschodnim stanowi przeszkodę dla serdecznych stosunków między W.Brytanią a Hiszpanią.Przywiduje się w tej dziedzinie szybką poprawę sytuacji.W sprawie Tangeru rząd bryt.wyraził Hiszpanii dezaprobatę za jej działalność sprzeczną z zasadami neutralności i interesami W.Brytanii,wzywając Hiszpanię do zachowania ścisłej neutralności.W sprawie Rudolfa Hessa Eden złożył następujące oświadczenie: Rudolf Hess wylądował dnia 10.V.1941 na aparacie Messerschmidt 110 w Szkocji, w mundurze kapitana lotnictwa pod przybranym nazwiskiem Alfreda Horna.Oświadczył on,że przybył w specjalnej misji do ks.Hamilton,z którym poznał się w 1936 roku w Berlinie, i że już w grudniu 1940 roku usiłował udać się do Szwecji.Podróż swą podjął on w interesie ludzkości,pragnąc zapobiedz dalszemu rozlewowi krwi.Hitler jest przekonany,że Niemcy wyjdą z wojny zwycięsko.Ks.Hamilton złożył raport w Londynie dodając,że uważa przybysza za Rudolfa Hessa.Rząd bryt.delegował do Szkocji byłego radcę ambasady w Berlinie Patricka,który potwierdził,że domniemany Alfred Horn jest Hessem.W rozmowie z Patrickiem Hess oświadczył,że przybył do Szkocji bez wiedzy Hitlera,aby przekonać Anglię,że nie uda się jej zwyciężyć i nakłonić ją do zawarcia pokoju.Niemcy posiadają potężne lotnictwo i flotę podwodną,lecz nie pragną załamania się Imperium bryt.i proponują następujące warunki: 1) Niemcy otrzymują wolną rękę w Europie,2)W.Brytania wolną rękę w swem Imperium,z wyjątkiem byłych kolonii niem.,3)Niemcy wysuwają określone życzenia wobec Rosji,które będą załatwione w drodze rokowań lub wojny,4)Anglia opuści Irak,5)Churchill i jego rząd musi ustąpić.Na powyższe oświadczono Hessowi,że W.Brytania nie będzie prowadzić żadnych rozmów z Hitlerem i jego rządem,a on sam będzie traktowany jako jeniec wojenny. W sprawie stosunków bryt.-sow.Eden oświadczył,że rząd W.Brytanii stoi na stanowisku najściślejszej współpracy politycznej ze Związkiem Sow.,w duchu paktu anglo.-sow.Zgodne postępowanie U.S.A.,W.Brytanii,Związku Sow.i Chin jest w interesie pokoju i postępu ludzkości. -

Cordell Hull oświadczył,że wkrótce nastąpi w Północnej Afryce spotkanie przedstawicieli U.S.A.,W.Brytanii i Związku Sow.,wchodzących w skład Komisji Morza Śródziemnego. - W odezwie do narodu ameryk.Stalin m.in.oświadczył,że subskrypcja bonów wojennych przez obywateli U.S.A.przyczyniła się do wyzwolenia Europy.- Finansiści i przemysłowcy niem.starają się bądź bezpośrednio,bądź przez osoby podstawione lokować swoje kapitały w państwach neutralnych.- Premier jap.Tojo w przemówieniu programowym przez radio oświadczył,że główne pozycje jap.są zagrożone i Japonia znajduje się w niebezpieczeństwie.Zapowiedział on ewakuację Tokio i innych miast jap. wzmocnienie produkcji,dążenie do samowystarczalności żywnościowej,podniesienie dyscypliny urzędników państw.,przy zredukowaniu ich liczby i szerokie pociągnięcie ludności do pracy przymusowej,która nawet w święta nie może być przerwana.- Przy wejściu do Watykanu,Niemcy aresztowali 2 dostojników kościelnych.Mimo interwencji władz kościelnych los ich jest nieznany Nowomianowany poseł peruwiański przy Watykanie został zatrzymany przez Niemców i zwolniony dopiero wskutek ostrego protestu Papieża. - D.N.B.podaje wiadomość o zamachu i zastrzeleniu niem.komisarza general.Białorusi Wilhelma Kugel (Kube)?,starego członka partii byłego Gauleitera Brandenburgii.W swoim czasie był on zawieszony w czynnościach za nadużycia, xxię w 1941 roku został przywrócony do władzy i jest odpowiedzialny za morderstwa i deportacje na Białorusi. - Rząd węg.nadaje audycje nacechowane życzliwością dla Sprzym.i podaje wiadomości z radia londyńskiego. -

W komentarzu do przemówienia Churchilla pisze Times o drugim froncie. Każdy realny polityk zgodzi się,że nie wolno narzucać terminu otwarcia drugiego frontu,który od Sprzym.wymaga 1)olbrzymich wojsk lądowych,celem nieograniczonego rozszerzenia przyczółka,2)olbrzymiej ilości statków i 3) olbrzymiej ilości sprzętu i zaopatrzenia.Na to trzeba czasu.Drugim momentem mowy,szczególnie podkreślanym przez prasę lond.jest zapowiedź wstępnej konferencji ministrów spraw zagran.,na której nie będzie zagadnień wyłączonych z dyskusji.Czego nie ogar[illegible] Gauleiter Fryburga,Fritschl. - W Stanach Zjednoczonych zbudowano w sierpniu 7.600 samolotów.

Sprawy polskie

Londyn,22.IX.Polski attache morski reasumując działalność marynarki polskiej podczas wojny,stwierdził,że okręty wojenne polskie przebyły przestrzeń 1,250.000 km.Kontrtorpedowiec "Sokół" sprowadził na Maltę łódź podwodną włos.i szereg transportowców,łódź podwodna"Dzik"zatopiła na Morzu Śródziemnym 4 okręty.Na morzu tym operowały polskie jednostki "Błyskawica" "Piorun","Ślązak", "Krakowiak".Polska marynarka wojenna i handlowa jest dziś większa niż we wrześniu 1939 roku. - Jeden z dzienników niem.w Rzeszy omawiając działalność Polskich Oddziałów Bojowych w G.G.skarży się,że akcja ich rozrasta się,tak że nawet Kraków,położony daleko za frontem robi wrażenie miasta przyfrontowego. - Do Londynu nadeszło wydawane w Kraju pismo w języku niem.dla żołnierzy niem.Od roku już istnieje wydawnictwo ulotek.broszur i pism w języku niem.,przedstawiających rzeczywiste wydarzenia polityczne i militarne,a rozpowszechnianych wśród Niemców. - Szwedzki dziennik "Allehanda" donosi,że na wschodni front przewieziono przez Polskę tysiąc oficerów Norwegów.Na jednej ze stacji linii Poznań-Warszawa krzyczeli oni przez okna: "Jesteśmy oficerami norweskimi.Dajcie znać,że nas wiozą na wschód.Niech żyje wolna Polska! - Przedstawiciel Polski w Międzynarodowej Komisji dla ochrony i rewindykacji dzieł sztuki przedstawiając stan rzeczy w Polsce,stwierdził,że żaden kraj nie został tak złupiony jak Polska i za dzieła sztuki,które były symbolem polskiej kultury i polskich walk o niepodległość nie może być przyjęte odszkodowanie gotówkowe, lecz ekwiwalentem może być jedynie odebranie pomników kultury polskiej jakie Niemcy trzymają u siebie jeszcze od czasów Augusta Mocnego.

Radio "Świt".22.IX.W związku z walką na froncie zbożowym Świt nawołuje chłopa polskiego do nieoddawania kontyngentów,mimo rosnącego w tym kierunku nacisku niem.W razie konieczności oddania należy oddawać najgorsze produkty,a kolejarze powinni dokładać starań,by transporty niszczały i nie dochodziły na miejsce przeznaczenia.Nawołuje się również chłopów do szybkiego sprzedawania,a nie wyczekiwania na wyższe ceny,gdyż Niemcy w międzyczasie mogą produkty odebrać.

Zbliżająca się zima napawa nas strachem. Lecz żyjemy nadzieją, a nauczyliśmy
się już nią żyć. Minęły straszne chwile, kiedy zdawało się nam, że ziemia usu
nęła się nam z pod nóg, minęły okropne dni, kiedy patrząc na metody niem. nie
mogliśmy zrozumieć, że na świecie mogą istnieć takie bydlęta, że ludzie mogą
być takimi bestiami, że można bezkarnie mordować masy bezbronne - a świat
patrzy na to obojętnie. Wszystko to minęło, ale i my jesteśmy bardziej wy-
czerpani i gonimy resztkami sił. Nerwy nie wytrzymują, głód robi swoje, bo
wyprzedaliśmy się ze wszystkiego, i przed tą zimą lęk nas ogarnia. Zbyt czę
sto jednak zaglądaliśmy śmierci w oczy, by nie nauczyć się stawiania włas-
nych spraw na dalszym planie. Serce się ściska na widok naszej młodzieży,
żyjącej bez nauki i demoralizującej się. Z tą straszną tragedią narodu pol
skiego walczą organizacje młodzieżowe, kobiety i starcy. Bardzo nam jednak
jest potrzeba pomocy z zewnątrz. Cieszymy się też wiedząc, że na gościnnej
ziemi brytyjskiej, na Węgrzech, w Afryce i Ameryce młodzież nasza się kszał
ci, że wróci do nas z wolnego świata pełna rozmachu i chęci do pracy. Wów-
czas nie będziemy się wstydzić naszego ubóstwa, lecz wówczas wyzwolić nas
trzeba będzie nie tylko z nędzy i głodu, ale i ze strasznej nienawiści,
w której od 4 lat żyjemy. -

W każdej gazecie na Śląsku, Pomorzu i Poznańskim jest długa kolumna
nekrologów. Wiele tam nazwisk polskich, to ci co zginęli we wrogim mundu-
rze. Rzuca to ponury cień na ofiarę, jaką naród polski składa na ołtarzu
wolności. Pomorzanie ! Ślązacy ! Poznaniacy ! Dość umierania w niem. mun-
durach - uciekajcie, dezerterujcie, choć to nie łatwa, nie czekajcie na śmierć
śmierć pod żelaznym krzyżem, dość polskiej krwi wsiąkło w ziemię Rosji.
Rodacy pomagajcie uciekinierom. W chwili klęski Niemiec ani jeden Polak
nie powinien zostać w mundurze niem. W Suwalskim i Augustowskim wiele Po-
laków z pułków niem. zbiegło z bronią do lasów augustowskich, organizując
tam czarne oddziały, podległe Siłom Zbrojnym Kraju. Echa ich walki rado-
snym echem rozchodzą się po Kraju.